

Periaateohjelma

Hyväksytty liittokokouksessa 21.4.2013

1		
2		
3		
4	Sisällysluettelo	
5	1. Johdanto	1
6	2. Luonnon kestävyys	1
7	2.1 Luonnolla on itseisarvo.....	2
8	2.2 Ympäristö asettaa taloudelle rajat.....	2
9	3. Sosiaalinen kestävyys	2
10	3.1 Jokainen yksilö on samanarvoinen	3
11	3.2 Hyvinvointivaltio on pelastettava.....	3
12	3.3 Tieto ja taide ovat vapaita.....	4
13	4. Omaehtoinen elämä	5
14	4.1 Vapaus ja vastuu kuuluvat kaikille.....	5
15	4.2 Työ on otettava omiin käsiin	5
16	4.3 Aito demokratia lähtee ruohonjuuritasolta.....	6
17	5. Yksi ihmiskunta	6

18
19
20

1. Johdanto

22 Tähän ohjelmaan on kirjoitettu auki ViNON periaatteet, jotka toimivat kaiken politiikkamme
23 taustalla ja ohjaavat
24 toimintaamme.

25

26 Ensisijainen tavoitteemme on maapallo, jolla ihmiskunta elää ja kehittyy sopusoinnussa muun
27 luonnon kanssa. Ihmisyys ei kuitenkaan ole vain taakka maapallon kannettavana, vaan
28 näemme ihmisyyteen kuuluvan paljon kauniita asioita, kuten rakkautta, luovuutta ja
29 yhteisöllisyyttä. Haluamme yhteiskunnan, joka on kestävä niin luonnon kuin ihmisten
30 näkökulmasta.

31

32 Tavoittelemme:

- 33 • Luonnon kestävyyttä
- 34 • Sosiaalista kestävyyttä
- 35 • Oikeutta omaehtoiseen elämään
- 36 • Yhtä ihmiskuntaa

37

2. Luonnon kestävyys

38

39 Luonnon kestävyys tarkoittaa sen monimuotoisuuden turvaamista ja ihmisen toiminnan
40 rajoittamista niin, että myös tulevilla ihmiskupolvilla ja muilla lajeilla on mahdollisuus
41 hyvään elämään. Ympäristön hyvinvointi luo reunaehdot kaikelle muulle politiikalle.
42

43 **2.1 Luonnolla on itseisarvo**

44 Luonto on arvokas itsessään eikä vain ihmisten kokemusten ja luonnosta revittyjen hyötyjen
45 vuoksi. Olemme täysin riippuvaisia ympäristöstämme, joka tuottaa meille hengitysilman,
46 lähimetsän rauhan ja peltojen viljavuuden. Meidän tulee suojella näitä mahdollisuuksia ja
47 turvata ne kaikille ympäri maailman nyt ja tulevaisuudessa.
48

49 Ihmiskunta on toiminnallaan saanut aikaan suurta epätasapainoa maapallon ekosysteemeissä.
50 Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ja tyyppi kierron häiriöt ovat
51 esimerkkejä aiheuttamistamme maailmanlaajuisista ongelmista. Toimintamme pitää pysyä
52 niissä rajoissa, jotka planeettamme meille asettaa.
53

54 Ilmastokriisi on suuri uhka elämälle maapallolla: Se happamoittaa meret, sulattaa jäätiköt ja
55 lisää aavikoitumista.

56 Ilmastonmuutos vaarantaa myös ihmisten mahdollisuudet tuottaa ruokaa, käydä kauppaa ja
57 elää turvassa ilman sotia. Kaikki sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä keinot
58 ilmastonmuutoksen torjumiseksi on käytettävä. Olemme viivytelleet jo liian kauan.
59

60 **2.2 Ympäristö asettaa taloudelle rajat**

61 Talousjärjestelmän tarkoituksena on tuottaa hyvinvointia kaikille ympäristön kantokyvyn
62 rajoissa. Emme hyväksy nykyisenkaltaista luonnon kestämatöntä hyväksikäyttöä.

63 Talousjärjestelmämme on varmistettava ympäristön
64 pysyvän vähintään yhtä hyvässä tilassa seuraaville sukupolville.
65

66 Ekologisesti kestävä talous tarvitsee tuekseen vahvaa julkista sektoria, joka pystyy
67 asettamaan verotuksen ja sääntelyn keinoin tiukat ja sitovat ympäristön hyvinvoinnin
68 turvaavat rajat. Näiden rajojen sisällä markkinat auttavat löytämään kestävimät
69 toimintatavat. Ympäristöä vahingoittavien tahojen on maksettava aiheuttamistaan
70 vahingoista.
71

72 On mahdollista, etteivät markkinat löydä ympäristön kannalta kestäviä tapoja nykyisen
73 kaltaisen materiaalisen hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Tällöin hallittu taloudellinen taantuma
74 on parempi vaihtoehto kuin ympäristön tuhoutuminen.
75

76 Energian ollessa niukka resurssi kaiken toiminnan tulee olla energiatehokasta. Energiaa tulee
77 tuottaa niin, että tuotannosta aiheutuvat haitat ovat mahdollisimman pieniä myös pitkällä
78 aikavälillä. ViNO kannattaa puhtaita ja uusiutuvia energiantuotantomuotoja.
79

80 **3. Sosiaalinen kestävyys**

81 Sosiaalinen kestävyys tarkoittaa meille kaikkien ihmisten yhdenvertaista mahdollisuutta
82 itsenäisyyteen, osallisuuteen ja vapauteen. Sosiaalinen kestävyys vaatii toteutuakseen
83 yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden edistämistä koko yhteiskunnassa.

84

85 **3.1 Jokainen yksilö on samanarvoinen**

86 Ketään ei saa syrjiä sukupuolen, seksuaalisuuden, sosioekonomisen taustan, vammaisuuden,
87 etnisyyden, uskonnon, iän tai muun henkilöön liittyvän syyn vuoksi. Vastustamme syrjintää
88 kaikkialla. Samalla yhdenvertaisuus on meille aktiivista moninaisuuden näkyväksi tekemistä
89 ja tilan luomista sille.

90

91 Kapinoimme yhteiskunnan sukupuolittuneita rakenteita vastaan. Tiedostamme sukupuolten
92 ja seksuaalisuuksien moninaisuuden ja vaadimme kaikille samanarvoisuutta. Jokaisella on
93 oltava oikeus elää elämäänsä omista
94 lähtökohdistaan eikä ulkoa annettujen roolien mukaan. Olemme siis feministejä.

95

96 Yhdenvertainen yhteiskunta rakennetaan syrjiviä rakenteita ja lakeja purkamalla.
97 Avioliittolaki ei saa katsoa avioituvien lukumäärää tai sukupuolta. Avioliiton tulee olla sen
98 solmivien henkilöiden keskinäinen, yksilöiden tahtoon perustuva sopimus. Valtio ei saa antaa
99 yhdellekään uskolle etuoikeuksia eivätkä vanhemmuuden kustannukset saa langeta vain äidin
100 työnantajille.

101

102 Matkalla yhdenvertaiseen yhteiskuntaan positiivinen erityiskohtelu on hyväksyttävää, jos se
103 on hyvin perusteltua. Toiset tarvitsevat enemmän saadakseen saman verran. Esimerkiksi
104 vammaisille on taattava kuljetuspalvelut.

105

106 Ihmiset ja muut eläimet ovat yksilöitä, joilla on ainutlaatuinen kokemusmaailma. Eläin on
107 arvokas itsenään, eikä sen ihmiselle tuottaman hyödyn kautta. Tavoitteenamme on
108 yhteiskunta, jossa ihminen ei yksisuuntaisesti hyödynnä eläimiä, vaan kaikilla lajeilla on
109 yhdenvertaiset oikeudet lajityypilliseen käyttäytymiseen.

110

111 **3.2 Hyvinvointivaltio on pelastettava**

112 Uskomme, että yhteiskunnan arvo mitataan siinä, miten heikoimmassa asemassa olevat voivat
113 suhteessa muihin. Vahvoihin sosiaalisiin oikeuksiin perustuva hyvinvointivaltio on
114 säilytettävä ja sitä on kehitettävä edelleen.

115

116 Sosiaaliturvajärjestelmän on tunnistettava paremmin erilaiset elämäntilanteet ja niiden
117 limittäisyys. Ihmisellä on oltava oikeus esimerkiksi opiskella ja sairastaa samanaikaisesti.
118 Tarvittava tuki on saatava ilman monimutkaista ja leimaavaa byrokratiaa, esimerkiksi
119 perustulona.

120

121 Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierot ovat pieniä. Kaikilla
122 on oikeus menestyä ja vaurastua, mutta valtiolla on velvollisuus tasata tuloeroja ja samalla
123 kerätä varoja kansalaistensa hyvinvointiin.

124
125 Julkisiin peruspalveluihin panostaminen ennaltaehkäisee sosiaalisia ongelmia.
126 Yhteiskuntamme palvelurakenne ei saa eriytyä köyhien ja rikkaiden terveyspalveluihin,
127 päiväkoteihin tai kouluihin. Kun julkiset peruspalvelut ovat laadukkaita, kaikki haluavat
128 käyttää niitä ja huolehtia niiden toimivuudesta.

129
130 Vahva julkinen sektori ei saa olla tasapäistävä, vaan sen tulee ottaa huomioon ihmisten
131 moninaisuus. Hyvinvoivassa ja oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa kaikilla on taustastaan
132 riippumatta mahdollisuus osallistua yhteiskuntaan sen jäsenenä, ei vain palveluiden
133 käyttäjinä.

134 135 **3.3 Tieto ja taide ovat vapaita**

136 Koulutuksen on oltava maksutonta, laadukasta ja kaikkien saavutettavissa. Tällainen koulutus
137 on paras keino ehkäistä yhteiskunnallista eriarvoisuutta.

138
139 Kaikkien ihmisten on taustastaan riippumatta hyvä tutustua ja törmätä eri kulttuureihin.
140 Monikulttuurisessa ilmapiirissä syntyy uutta ja rikkasta kulttuuria, mutta
141 ihmisoikeusloukkauksia kuten naisten alistamista ja omasta tahdosta riippumattomia
142 ympärileikkauksia, joille ei ole lääketieteellistä perustelua, ei tule hyväksyä
143 monikulttuurisuuden nimissä.

144
145 Suomen viralliset kielet ovat ainutlaatuisia ja meidän tulee sekä vaalia että rohkeasti kehittää
146 niitä. Myös
147 murteiden ja vähemmistökielimme, kuten saamen, romanikielen ja viittomakielen, säilymistä
148 hengissä ja
149 elinvoimaisina on tuettava.

150
151 Kaikilla on oltava mahdollisuus taiteen luomiseen ja sen koko skaalasta nauttimiseen.
152 Perinteisten kulttuurimuotojen tukemisen lisäksi yhteiskunnan on tarjottava mahdollisuuksia
153 uuden luomiseen. Taide ei saa jäädä vain museoihin ja teattereihin, vaan sen on saatava
154 kukkia myös ulkona ja sellaisissakin julkisissa paikoissa, joihin sitä kaikki eivät toivo. Vapaat
155 tilat ja innostava ilmapiiri kartuttavat kulttuurista pääomaamme.

156
157 Uskomme avoimeen tietoon ja internetin demokratisoivaan voimaan. Olemme kaikki osallisia
158 maailman yhteisistä kulttuuri- ja tietovarannoista, jotka eivät noudata kansallisia tai kielellisiä
159 rajoja. Siksi tekijänoikeus- ja patenttilainsäädäntöä pitää kehittää huomioimaan uusi
160 teknologia ja kuluttajien etu. Samalla on huolehdittava
161 kulttuurintekijöiden toimeentulosta ilman turhia kaupallisia välikäsiä.

162
163 Moderneja yhteiskuntia ja koko ihmiskuntaa kohtaavien yhä monimutkaisempien haasteiden
164 ratkaiseminen edellyttää laadukasta tieteellistä tutkimusta, jonka pohjalle yhteiskunnallinen
165 päätöksenteko tulee rakentaa. Valtiovallan ja yliopistojen tulee taata tutkimuksen
166 riippumattomuus kulloisistakin poliittisista intohimoista.

167

168 **4. Omaehtoinen elämä**

169 Jokaisella on oikeus elää omaehtoista elämää. Ihmisten vapauksia ei tule rajoittaa ilman
170 päteviä perusteita. Vapaus merkitsee meille aitoa oman elämän hallintaa ja mahdollisuutta
171 tehdä itseämme koskevia päätöksiä
172 ilman muiden vaikutusta.

173

174 **4.1 Vapaus ja vastuu kuuluvat kaikille**

175 Meillä kaikilla on vapaus päättää omasta kehostamme, mielipiteistämme ja sanoistamme.
176 Esimerkiksi sosiaaliset normit, uskonto tai perinteet eivät ole riittäviä syitä rajoittaa näitä
177 vapauksiamme. Jokainen on vapaa toimimaan tahtonsa mukaan, mikäli ei rajoita muiden
178 vapauksia tai aiheuta vahinkoa ympäristölleen.

179

180 Haluamme purkaa rakenteita, jotka ajavat ihmisiä tekemään valintoja muista syistä kuin
181 omasta tahdostaan. On tuettava myös niitä, joiden edellytykset tehdä valintoja ovat rajalliset.
182 Ihmisillä on vastuu teoistaan ja niiden seurauksista, mutta hyvinvointivaltiossa ketään ei
183 hylätä.

184

185 Ruumiillinen koskemattomuus ja itsemääräämisoikeus ovat yleismaailmallisia oikeuksia.
186 Oikeus aborttiin kuuluu kaikille. Ihmisille on myös taattava oikeus seksityöhön laillisessa ja
187 turvallisessa ympäristössä, ja laista on poistettava pakkosterilisaatio sukupuolen korjauksen
188 yhteydessä. Jokaisella on oikeus hyvään kuolemaan
189 tarvittaessa avustettuna.

190

191 Väkivaltaa ei voida hyväksyä missään tilanteessa ja väkivallan uhreille on taattava suoja
192 riippumatta siitä, tapahtuuko väkivalta julkisessa vai yksityisessä tilassa.

193

194 Päihdepolitiikkaa pitää tarkastella yksilön oikeuksien näkökulmasta. Rajoittavina tekijöinä on
195 kuitenkin minimoitava yhteiskunnalle koituvia haittoja sekä yksilölle ja tämän lähipiirille
196 koituvaa tuskaa painottaen ennaltaehkäisyä. Yhteiskunnan on puututtava ihmisen
197 negatiiviseen kierteeseen ja oltava valmis nostamaan
198 hänet takaisin jaloilleen.

199

200 **4.2 Työ on otettava omiin käsiin**

201 Omaehtoinen, palkitseva työ on hyvän elämän edellytys. Myös vapaa-ajalla ja kolmannella
202 sektorilla tehdyn työn arvo pitää tunnustaa perinteisen palkkatyön rinnalla. Ihmisillä tulee
203 olla mahdollisuus neuvotella itselleen työnsä ja toisaalta vapaa-aikansa ehdot ilman
204 kenenkään painostusta ja ilman vaaraa perusoikeuksien loukkaamisesta.

205

206 Nykyinen työnantajajärjestöjen, ammattiyhdistysten ja valtion kolmikanta pitää yllä
207 vanhentuneita rakenteita ja kaventaa demokraattisesti valittujen elinten päätösvaltaa.

208 Järjestäytymällä työntekijät voivat silti vastata nykypäivän haasteisiin, esimerkiksi
209 pätkätöihin ja määräaikaisten työsuhteiden ketjuttamiseen.

210

211 Ihmisillä pitää olla mahdollisuus vähentää työtuntejaan ja kulutustasoaan, mutta toisaalta
212 myös toteuttaa itseään

213 työnteolla, vaurastua ja maksaa enemmän veroja. Eläkejärjestelmää tulee uudistaa –
214 esimerkiksi eläkeikää korottamalla – sukupolvineutraaliksi siten, että suurten ikäluokkien
215 taakka ei kasautuisi nuorten maksettavaksi. Samalla työelämän puitteita on muutettava
216 esimerkiksi niin, että työssä tuetaan yksilön jaksamista ja työssä
217 kehittymistä läpi työuran.

218

219 Perustulo eli kaikille vastikkeettomasti ilman tarveharkintaa tai työvaatimusta jaettava
220 minimoimeentulo on jokaisen kansalaisen perusoikeus. Riittävä perustulo vähentää
221 byrokratiaa, toteuttaa sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja auttaa sopeutumaan työelämän
222 muutoksiin.

223

224 **4.3 Aito demokratia lähtee ruohonjuuritasolta**

225 Demokratian perimmäinen tarkoitus on mahdollistaa yksilölle vaikuttaminen omaan
226 elinympäristöönsä ja maailman epäkohtiin.

227

228 Mielestämme on parempi kuulla kaikki mielipiteet ja seurata parasta argumenttia
229 suosituimman ja tutuimman sijaan. Siksi kenenkään ääni ei saa jäädä kuulematta. Esimerkiksi
230 vammaisen, saamelaisen tai köyhän mielipide ei saa hukkaa massademokratiaan, vaan näitä
231 ihmisiä on kuultava erityisesti heitä itseään koskevissa asioissa.

232

233 Päätöksiä ei saa tehdä suljettujen ovien takana, vaan jokaisella pitää olla mahdollisuus seurata
234 ja kommentoida päätöksentekoa esimerkiksi verkon kautta. Asiakirjat pitää julkaista kaikkien
235 nähtäväksi ja kritisoitavaksi jo valmisteluvaiheessa.

236

237 Kansalaisyhteiskunnan on voitava nostaa asioita keskusteluun ja äänestettäväksi muutenkin
238 kuin edustajiensa suulla. Vaaleissa jokaisen äänen on oltava samanarvoinen.

239

240 **5. Yksi ihmiskunta**

241 Kannatamme ylikansallista päätöksentekoa maailman kriisejä ratkaistaessa. Valtaa jaettaessa
242 on kuitenkin noudatettava läheisyysperiaatetta: päätökset on tehtävä alimmalla tasolla, jolla
243 kyseinen ongelma voidaan ratkaista. Kansainvälisen yhteisön on puututtava tilanteeseen, jos
244 valtio itse toistuvasti ja järjestelmällisesti
245 loukkaa tai rajoittaa kansalaistensa ihmisoikeuksia.

246

247 Uskomme, että oikeudenmukaisuus on avain kestävään rauhaan. Demokratia
248 oikeudenmukaisuuden

249 toteutumismuotona on tällöin avainasemassa rauhan kehittämässä ja ylläpitämisessä niin
250 paikallisesti kuin globaalistikin. Lopullisena tavoitteenamme on aseeton maailma.
251
252 Globalisaatio on tuonut ihmisiä lähemmäs toisiaan ja osaltaan mahdollistanut hyvinvoinnin
253 huomattavan kasvun. Kannatamme vapaata liikkuvuutta ja muuta maiden rajat ylittävää
254 kanssakäymistä, kunhan se on ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä.
255
256 Poliitikamme ei lopu Suomen eikä Euroopan rajoilla, vaan syleilemme koko maailmaa.
257 Globaalin oikeudenmukaisuuden on oltava keskeisenä tavoitteena kaikessa politiikanteossa.
258 Oikeudet kuuluvat ihmisille jamuille eläimille asuinpaikasta riippumatta ja Maa on yhteinen
259 kotimme.
260
261 Radikaalikin väkivallaton toiminta ja kansalaistottelemattomuus ovat oikeutettuja, jos näin
262 voimme pelastaa tulevaisuuden nykypäivältä!